

Patologické hráčství

někdy nazývané jako **gambling**, **gamblerství**, **závislost na automatech** apod. patří mezi tzv. jiné nelátkové (behaviorální) závislosti:

- patologické hráčství
- patologické zakládání požárů (pyromanie)
- patologické kradení (kleptomanie)
- trichotillomanie (nutkání k vytrhávání vlasů)
- jiné nutkavé a impulzivní poruchy

Patologické hráčství charakterizují je tři základní znaky:

- **neschopnost odolat impulsu** = dotyčný nedokáže odolat hře a není schopen přestat
- **napětí** = lze se jej zbavit pouze tím, že začne hrát
- **pocit uspokojení** = gambler prožívá příjemné vzrušení; intenzita je přímo úměrná výši hazardu

Součástí definice patologického hráčství je velké množství bludů hráčů:

- o rychlém zbohatnutí;
- o zajímavosti hry;
- o úniku a odraťování;
- o vlastní genialitě;
- „já to mám pod kontrolou“;
- „nikdo se nic nedozví“;
- o štědrých „výherních“ automatech;
- o spoření;
- a další.

Dále se u patologických hráčů objevuje neurologický aspekt „**craving**“ neboli bažení. Již v 50. letech 20. století se od sebe začalo odlišovat bažení tělesné a psychické. Závislí často popisují craving jako velice nepříjemnou zkušenost, obzvláště v pozdějších fázích, kdy byl již velmi silný.

Společenské postavení

Z následující tabulky lze vyhodnotit, že patologické hráčství může postihnout kohokoliv v jakémkoliv společenském postavení či zaměstnání.

Zaměstnání	Muži	Ženy	Celkem
Kvalifikovaný dělník v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech	3	1	4
Nepracující, dítě, studující	183	21	204
Nižší administrativní pracovník	9	1	10
Obsluha strojů a zařízení	22	1	23
Pomocný a nekvalifikovaný dělník	35	2	37
Provozní pracovník ve službách	66	8	74
Řemeslník a kvalifikovaný dělník	94	4	98
Technický, zdravotnický, pedagogický pracovník a v příbuzných oborech	22	1	23
Vědecký a odborný duševní pracovník	8	0	8
Vedoucí a řídicí pracovník	22	0	22
Celkem:	464	39	503

Tabulka č. 1: Údaje získané z průzkumu od léčených patologických hráčů v Psychiatrické léčebně v Kroměříži v letech 2009/2010

Varovné signály

- hraní her **i přes to**, že by mohl čas trávit mnohem užitečněji a příjemněji – případně dříve tak čas trávil
- **zanedbávání** školy, práce, rodiny, přátel a zájmů
- **lhaní, podvádění** – někdy i krádeže
- **špatné sebeovládání** – pokračuje ve hraní i tehdy, když je to v rozporu s jeho zájmy

Fáze patologického hráčství

Hráčství nejdříve slouží jako zábava a provází ho pocity vzrušení, nadšení a očekávání. Tato zábava má však rychlý spád a vzniká vážná porucha, která vede k totálnímu rozpadu.

1. Fáze výher

Občasné hraní s fantazií o veliké výhře, zvyšování sázek, zvyšovaná frekvence hraní, chlubení se neskutečnými výhrami.

2. Fáze prohrávání

Neschopnost se hrou přestat a ztráta kontroly nad chováním, skrývání hraní před rodinou a přáteli. V chování se objevuje neklid, podrážděnost, uzavřenost. Problémy v rodině a zaměstnání.

3. Fáze zoufalství

Odcizení rodiny, přátel a popírání vlastní zodpovědnosti – obviňování druhých.

Rizika a nežádoucí účinky

Finanční dopady

Výdaje postupem času převyšují příjmy a hazard se stává finanční prioritou. Dochází nejdříve k vyčerpání osobních zdrojů (výplata, úspory, zástava majetku), poté žádost o půjčku (rodina, banka, lichva). Není daleko od nelegálního získávání finančních zdrojů.

Trestně právní dopady

Navazuje na konec finančních rizik – dochází ke krádežím financí, případně cenných předmětů z domácnosti a k další riskantní činnosti.

Sociální dopady

Nejvíce bývají postiženy vztahy v rodině (lhaní, utrácení peněz, možná agresivita), může dojít až ke ztrátě zaměstnání a celkově sociálního statusu.

V rodině

Velmi často dochází k odcizení s rodinnými příslušníky, domácímu násilí, zanedbávání dětí a rodina se dostává do sociální izolace. Děti bývají citově deprimovány a trpí pocity viny za to, jak se rodiče chovají. Manželky patologických hráčů se často izolují od okolí, protože se za rodinné problémy stydí. Manželky se mohou řídit „*desaterem příliš hravých mužů*“, když zjistí, že manžel je patologický hráč:

1. Nepodceňovat signály gamblersství – je to stejná závislost jako třeba na alkoholu či drogách.
2. Úpadek zájmů, zanedbávání zevnějšku, pokud se začínají ztrácet peníze a cenná předměty.
3. Léčba/rozchod/rozvod je také jedna z možností.
4. Pomoc při hledání léčby.
5. Odstříhnout gamblera od financí a cenných předmětů.
6. Upozornit přátelé a známé, co se děje. Pořád lépe, když o tom budou vědět, aby si od nich nic nepůjčili.
7. Odveďte z domova vše, co můžete. Ponechat zlaté šperky gamblerovi na očích je jako nechat alkoholikovi na očích láhev s alkoholem.
8. S ohledem na druhy – omezit či zrušit společné jmění manželů.
9. Bezpečněji před dluhy chrání rozvod.
10. V případě rozvodu manželovi vysvětlit, že chráníte sebe (a děti) před dalšími riziky, včetně exekuce. Ujistit ho, že jej nechcete opustit, zvláště pokud se bude doopravdy léčit.

V zaměstnání

Vznikají problémy v zaměstnání a může končit k jeho úplné ztrátě. Patologické hráčství se na pracovišti projevuje několika způsoby:

- Žádost o předčasné vyplacení záloh na plat
- Exekuce na plat
- Podrážděnost, střídání nálad, častá absence, pozdní příchody atd.

Zdravotní dopady

Bolesti krční a bederní páteře. Zhoršuje se zrak v důsledku přetížení očí. Vznikají hemeroidy v souvislosti s dlouhým sezením v nepřírozené poloze.

Diagnostika

- Během jednoho roku se vyskytnout dvě nebo více epizod hráčství.
- Epizody nejsou výnosné, ale opakují se přesto, že vyvolávají tíseň a narušují každodenní život.
- Hráč popisuje silné puzení ke hře, které lze jen těžko ovládnout a není schopen silou vůle hře odolat.

Dotazník Gambler Anonymus:

1. Ztrácel jste často kvůli hře čas?
2. Učinila hra váš život doma nešťastným?
3. Poškodila hra vaši pověst?
4. Cítil jste po hře výčitky svědomí?
5. Hrál jste někdy proto, abyste získal peníze, jimiž byste zaplatil dluhy nebo vyřešil finanční těžkosti?
6. Zmenšilo hraní vaši ctízádnost a výkonnost?
7. Když jste prohrál, měl jste pocit, že se musíte co nejdříve vrátit a vyhrát, co jste prohrál?
8. Když jste vyhrál, měl jste silnou touhu vrátit se ke hře a vyhrát ještě víc?
9. Hrál jste často tak dlouho, dokud jste neprohrál poslední peníze?
10. Půjčil jste si někdy proto, abyste financoval hru?
11. Prodal jste někdy něco, abyste financoval hru?
12. Nechtělo se vám používat peníze ze hry pro normální účely?
13. Způsobila hra to, že jste se nestaral o prospěch rodiny?
14. Hrál jste někdy déle, než jste měl původně v úmyslu?
15. Hrál jste někdy, abyste unikl trápení a starostem?
16. Spáchal jste někdy, nebo jste někdy uvažoval o spáchání nezákonného činu, abyste financoval hru?
17. Působí vám hra potíže se spaním?
18. Vedly hádky, nespokojenost nebo zklamání k tomu, že se objevila touha hrát?
19. Když se na vás usmálo štěstí, cítil jste touhu to oslavit pár hodinami hry?
20. Uvažoval jste někdy o sebezničení v důsledku hry?

Jedinec odpoví na těchto 20 otázek, a pokud odpoví kladně na 7 a více otázek může se označit za patologického hráče.

Patologické hráčství ve škole

Podle zákona č. 202/1990 Sb., O loteriích a jiných podobných hrách, je účast na těchto aktivitách zakázána osobám mladším 18 let.

Hlavním rizikem u dětí a mladistvých je to, že rychleji propadají hazardu než dospělí. Pokud se u dětí hazard vyskytne, má podstatný vliv školní výkon a prospěch. Dalším nebezpečím je rozvoj jiných sociálně patologických jevů – závislost na drogách (zejména alkoholu) nebo prostituce.

V dětském věku mají hlavní vliv rizikové faktory:

- snadný přístup k hazardu
- přítomnost hazardního hráče v okolí dítěte
- problémy v rodině
- nedostatečný příjem ze strany rodičů
- hyperaktivita
- poruchy chování
- a jiné.

Tabulka ukazuje, kolik dětí a dopívajících se ambulantně léčilo s patologickým hráčstvím v letech od roku 2006 do roku 2012.

Rok	Celkem	Muži	Ženy	Věková skupina			Nově zjištěná onemocnění
				0 - 14 let	15 - 19 let	20 let a více	
2006	1341	1225	116	2	84	1255	579
2007	1248	1145	103	1	73	1174	471
2008	1383	1298	85	5	154	1224	492
2009	1435	1304	131	3	79	1353	600
2010	1456	1315	141	0	45	1411	491
2011	1385	1208	177	2	50	1333	477
2012	1415	1253	162	0	37	1378	492

Tabulka č. 2: Údaje týkající se jen České republiky – pocházejí z Ústavu zdravotnických informací a statistik ČR.

Co může dělat škola?

CO DĚLAT, KDYŽ – INTERVENCE PEDAGOGA Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept

Příloha č. 21

Název: Hazardní hraní

Autoři: PhDr. Eva Maierová, Ph.D., Mgr. Miroslav Charvát, Ph.D.

https://www.pppuk.cz/soubory/primarni_prevence/priloha_21_hazardni_hrani.pdf

Je tam teorie o patologickém hráčství; východiska; protektivní a rizikové faktory (osobnost, rodina, škola, společnost); **doporučené postupy z hlediska pedagoga**

Možnosti a limity pedagoga

- netolerovat hazardní hry v prostorách školy – př. hraní karet o peníze (zdánlivě nevinná hra se může postupem času stát rizikovou)
- škola může hlídat zákaz výskytu heren či reklam na hazard v okolí
- zabezpečení internetu na škole – blokovat hazardní servery
- zapojení rodičů do preventivních aktivit

Na koho se obrátit?

V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (nejlépe třídní):

- **informovat rodiče** – podpora školního poradenského pracoviště
- **pokud rodiče odmítají** – škola je oprávněna vyrozumět obecní úřad – sociálního pracovníka z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)
- **ve vážném podezření** – povinnost nahlásit skutečnost OSPOD

V případě intervence je možné obrátit se na **metodika** prevence z **pedagogicko-psychologické poradny**.

Podezření na **tretný čin** – ředitel informuje pracovníky školního poradenského pracoviště a společně s nimi zvolí vhodný postup:

- o tomto postupu by měl být **proveden písemný zápis**
- škola má ze zákona povinnost **obrátit se na Policii ČR**

Terlová & Hofferíková

Co si pustit / co pustit ve škole 😊

O čem je gambling – hráčská závislost? (0:00-1:47, potom je tam pár sprostých slov :D)

<https://www.youtube.com/watch?v=In55A5BFHPE>

Dokument o závislosti na hracích automatech (trvá 26 minut)

<https://www.youtube.com/watch?v=5uGQTldw0sY>

Reportáž Jiří 21 let (trvá 4 minuty)

<https://www.youtube.com/watch?v=TxyFPRp6VB8>

Pro převahu kluků ve třídě > Tomáše Řepku ještě snad znát budou (0:15 – 1:45)

<https://www.youtube.com/watch?v=7Au16RnFBkc>

Zpověď napraveného gamblera: Do herny jsem chodil jako do práce (trvá 26 minut)

<https://www.youtube.com/watch?v=dUr48baQpvg>

Novodobé závislosti

typy:

- virtuální sexualita – stránky s pornografickou tematikou
- virtuální vztahy – komunikace přes sociální sítě
- internetová kompulze – online hry, sázení, nakupování
- informační přetížení – nadměrné množství informací
- počítač – zejména hraní her

příznaky:

- stav flow - osoba je ponořena do určité aktivity, nevnímá, co se kolem ní děje
- neschopnost udržet časový limit – neschopnost ukončit činnost
- hraní i přes zákaz – vyskytuje se především u dětí
- snížení školní/pracovní výkonnosti
- pocit nenaplnění – dosažení pocitu naplnění
- nervozita a neklid – pokud nemá delší dobu přístup k dané aktivitě
- omezování zájmů
- omezování kontaktu s rodinou
- lhaní – o používání zařízení

prevence netolismu:

ohrožené osoby

- používání internetu = neočekávat od internetu jen samá pozitiva
- zvládání stresu a emocí = individuální stresových situací a správnou ventilaci emocí
- interpersonální situace = zlepšení interakce s okolím
- denní režim a volný čas = dodržování pracovní/školní docházky a nalezení vyhovující volnočasové aktivity

osoby blízké

- podpora vztahu = zlepšení komunikace a důvěry
- přehled o používání internetu = především o aktivitách dětí

Závislost na internetu

Definovat závislost na internetu není úplně jednoduché (využívá se v práci, při studiu či zábavě) — o závislost se jedná, když nám čas na internetu začne zasahovat do reálného života a komplikovat jej.

Mark Griffith přítomnost šesti základních příznaků:

- **význačnost** – internet je pro člověka tou nejdůležitější věcí, reálné vztahy jdou stranou
- **změna nálady** – projevují se u něj negativní emoce, pokud nemá k internetu přístup
- **zvyšování tolerance** – závislý člověk neustále prodlužuje dobu strávenou online
- **abstinenční příznaky** – mohou se u něj projevit výbušné až agresivní reakce, pocity úzkosti, deprese apod.
- **konflikt** – závislost způsobuje nejen problémy v mezilidských vztazích, ale i v sobě samém
- **rekurence** – závislý člověk nedokáže bez internetu být; poté, co je od něj oddělen, se velmi rychle vrací

Patologické užívání internetu se může projevit citovými a psychickými poruchami, změnami chování, poruchami pozornosti, empatie či schopnosti rozpoznat rizika, dále zdravotní rizika (poruchy pohybového systému, poruchy zraku, sluchu nebo také poruchy příjmu potravy)

Lidé se nestávají závislí na samotném internetu, ale na internetových službách, aplikacích a dalším programovém vybavení počítačů:

- nejčastěji se u dětí i dospělých vytváří závislost na sociálních sítích
- závislost ale může vznikat i na komunitních službách jako jsou chaty nebo seznamky

Jsou ohroženi zejména lidé, kteří jsou v reálném světě opuštěni, mají problémy s navazováním vztahů, jsou psychicky labilní apod.

Sociální sítě

pozitiva sociálních sítí

- propojení lidí
- informovanost = šíření zpráv je přes ně mnohem rychlejší.
- propagace = ráj pro podnikatele

negativa sociálních sítí

- psychologický vliv = ztráta schopnosti reálné komunikace, zájem o koníčky a další předtím provozované aktivity
- kyberšikana = často probírané téma; vzhledem k tomu, že je velmi jednoduché vytvořit falešný „profil“
- hackeři
- bezpečnostní opatření a přístup k datům
- ohrožení na životě = které je většinou způsobeno vymyšlením, nebo napodobováním nebezpečných videí
- fake news

nadměrné používání soc. sítí

- sociální náhražka
- narcismus = důležitost sebe prezentace
- proktastinace

problematika osobního bezpečí

-soubor pravidel o používání internetu, která znemožňují, nebo maximálně znesnadňují útočnickovi získat soukromá data

-na bezpečnosti má svůj zájem i stát, případně mezinárodní organizace (v některých státech až „cenzura“ – Čína a Írán)

zásady bezpečného chování na internetu

1. Chraňte si své osobní údaje
2. Věnujte čas nastavení soukromí
3. Surfujte bezpečně
4. Bezpečné připojení
5. Nezanedbávejte hesla
6. Stahujte opatrně
7. Platě obezřetně
8. Hlídejte si posty
9. Buďte opatrní při setkávání
10. Hlídejte si antivirus

pravidla pro práci s osobními daty

registrace

- komu dáváme údaje
- zadávat minimum nutných údajů
- vytvoření samostatné e-mailové adresy pro tyto registrace
- zvážit zaslání reklamních nabídek -> často se a-mailová adresa může dále používat někým jiným
- heslo – nepoužívejte stejné heslo všude

sociální sítě

- nepřidávat cizí kontakty
- přemýšlet, jaké zveřejňujeme informace
- nesdílet citlivé informace ani pro nás známým osobám -> zneužití informací

prohlížení

-stahování -> především pornografie a nelegální kopie filmů přináší vysoké riziko napadení počítače
viry -> viry se dále rozšíří do celého počítače a obsah v něm je nebezpečný

Patologické nakupování

Pro patologické nakupování je charakteristická silná touha nakupovat a tzv. tahy. Mezi těmito tahy (cykly) jsou přestávky v rozpětí několika dnů, týdnů, případně i delší.

Nákupní tahy vedou často k finančním problémům a zadlužení. Člověk navštěvuje obchody, aniž by věděl, co chce koupit a zda oblečení vůbec potřebuje. Uspokojení z nakoupeného předmětu způsobuje uklidnění a následuje pocit viny, hněvu a smutku.

Varovné signály patologického nakupování

1. Pečlivá příprava na nakupování, člověk se stará i o to, jaké oblečení si na nákupy vezme.
2. Neschopnost odolat slevám.
3. Samotný nákup – vybírání zboží a vkládání jej do košíku je doprovázen intenzivním nadšením a radostí.
4. Nakupování zboží i ve chvíli, kdy ho nepotřebuje a nemá na to vyhrazenou částku v rozpočtu.
5. Nejčastěji nakupovaným zbožím jsou:
 - potraviny,
 - oblečení,
 - boty,
 - šperky,
 - kosmetika,
 - elektronika,
 - vybavení k autům,
 - vybavení k počítačům.
6. Rád nakupuje obřadně, nebezpečí stresu se zvyšuje, pokud mu nakupování někdo narušuje.

Léčba je podobná jako u jiných závislostí.

Další novodobé závislosti si třeba dohledejte, z toho by byla knížka 😊

Sekty

Působení sekt a psychická manipulace

Většina lidí je přesvědčena, že se jich netýká a nikdy se jim nemůže stát, že budou členem sekty. Nicméně opak je pravdou a může se to stát komukoliv z nás:

- psychické manipulaci může podlehnout každý člověk i přesto, že je přesvědčen, že se mu to nemůže stát (to je právě nejnebezpečnější omyl, který nás oslabuje)
- psychickou manipulací je myšlenkový systém, který vede k rozpadu identity a nahrazuje ji identitou jinou, která je v rozporu s původním „já“
- psychickou manipulaci člověk není schopen rozpoznat sám, musí mu pomoci někdo druhý

Složky manipulace

1. naprostá konformnost s autoritou – své autoritě věří více než sám sobě a jeho názory se ve většině případů neliší od názorů své autority
2. člověk není schopen rozpoznat vnitřní rozpornost tezí, které hlásá – důležité je pro něho jen to, že jeho názory zastává jeho autorita
3. člověk programovaného myšlení je schopen měnit zastávané názory, aniž by tyto změny narušily jeho víru v autoritu, která dané názory hlásá – velmi často si změnu názoru sám ani neuvědomuje i přesto, že je na ni upozorněn okolím

-*řízené myšlení* dokáže účinně omezit jakékoliv pocity, které nejsou v souladu s naukou společenství (tam, kde se podaří zmanipulovat myšlení, tak lze snadno ovládat city i chování)

-*řízené emoce* – manipulátor se snaží omezit rozsah lidských citů pouze na vinu a strach, člen sekty netuší, že se viny a strachu používá jako prostředku manipulace, člověk obviňuje jen sám sebe, ve skupině nesmí dávat najevo negativní emoce, nesmějí kritizovat svého vůdce (mohou kritizovat sami sebe)

-*řízené informace* – sekty znemožňují přístup ke kritickým poznatkům a postrádají řádně fungující mechanismy k jejich zpracování, členům sekty jsou podávány pouze informace, které potřebují k jejich závislosti

-*řízení chování* – jde o kontrolu místa, kde člověk žije, šatů, které nosí, jídla, které jí, práce a jiných činností, kterou vykonává, pravidlem je striktní režim a každou hodinu musí být člověk schopen podat vysvětlení, co dělal

Vznik a vývoj závislosti na sektě

-závislost na sektě může být nebezpečnější než závislost na drogách, jelikož člověk závislý na drogách si většinou závažnost situace uvědomuje, zatímco člověk závislý na sektě vidí svoje rozhodnutí jako nejlepší, které mohl udělat

-závislost na sektě vzniká postupně, můžeme tento proces rozdělit do šesti fází:

- První fáze: úvodní kontakt a vzbuzení zájmu
- Druhá fáze: lákání
- Třetí fáze: adaptace na život v náboženské skupině
- Čtvrtá fáze: vznik závislosti na náboženské skupině
- Pátá fáze: pochybnosti a rozhodování o odchodu
- Šestá fáze: odchod ze skupiny

-člověk je náchylnější k oslovení sekty, když řeší své osobní problémy nebo hledá smysl života

-po prvním kontaktu může nastat psychická manipulace, tzn. zpracování potenciálních zájemců, manipulace způsobuje proměny osobnosti manipulovaného jedince, který si změny nepřipouští, myslí si, že má všechno pod kontrolou

-přesvědčování člověka je zaměřeno zejména na emoce, lidé, kteří ho obklopují ho oceňují a dávají mu najevo lásku, kvůli tomu člověk přestává vnímat podněty, které by ho v normální situaci varovaly, bývá zahlcen novými informacemi a je připraven o volný čas a dostatek spánku, což také snižuje jeho kritické posuzování, paradoxem je, že tento nábor nových členové vnímají jako „svobodné rozhodnutí“

-nový člen je zahlcen množstvím aktivit, které mu znemožňují věnovat se dřívějším zájmům, aktivity bývají označovány jako nepovinné, avšak jedinci je naznačeno, že by to nebylo na škodu jenom jemu, ale také vztahům ve skupině, dobrovolné aktivity se postupem času stávají povinnosti

-počáteční euforii střídá stereotyp, který se naplněn povinnou aktivitou, v tomto období ztrácí člověk veškerou autonomii, nemůže jednat ani uvažovat jinak než v souladu s požadavky sekty

-jakmile se jedinec ztotožní s duchovním učením, respektive s vůdcem skupiny jako jeho zprostředkovatelem, stává se na sektě závislý

-v důsledku izolace od okolního světa a pod vlivem psychické manipulace se člověk stává jinou osobností, než byl předtím, změnila se jeho identita, je závislý na skupině

-závislý člověk přijímá skupinovou identitu, která odstraňuje jeho individuálně typické rysy, jedinec nesmí o ničem samostatně uvažovat

Pochybnosti

-po nějaké době může člověk pociťovat nespokojenost a pochybnosti, začíná si uvědomovat, že mu sekta více bere, než dává

-jedním z hlavních důvodů je vysoká zátěž a vysoké nároky

-člověk se nejprve snaží tyto pochybnosti potlačit nebo si je zdůvodnit, ale pochybnosti se stupňují

-následuje celkové znechucení a vyčerpání, reakcí může být například rezignace, podřízení se nebo snaha o změnu, která většinou nebývá úspěšná

-z pohledu sekty může takovýto jedinec působit komplikace, a proto bývá ze skupiny vyloučen nebo odchází sám, jen málo lidí zůstává v sektě dlouhodobě

Odchod

-jedinci může být bráněno v odchodu násilím nebo na něj může být vyvíjen nátlak, který prohlubuje stres způsobený vyrovnáváním se s problémem a návratem do života

-psychický nátlak může být například prokletí nebo výhrušné telefonáty a dopisy, vyhrožování může trvat i několik týdnů

-po opuštění sekty je pro jedince obtížné přizpůsobit se zpátky reálnému životu, proto je zapotřebí odborná psychologická nebo psychiatrická pomoc

Pomoc lidem po opuštění sekty

- Fáze první pomoci: o adeptovi, místo něho a za něj rozhoduje rodina a terapeuti z důvodu podstupovaného rizika a nespolupráce
- Fáze psychiatrické péče: převaha terapeuta, vyžadována je však naprostá spolupráce, k níž se dospěje postupně
 - Identifikace poruch a patologického chování
 - Analýza poruch interpretace učení sekty

- Boj proti poruchám prostřednictvím analytických technik
- Analýza osobnosti před vstupem do sekty
- Hledání osobní rovnováhy a identity
- Eventuální rodinná terapie
- Fáze znovuzачlenění do společnosti: převaha rodiny a blízkých

-odborná péče se nejdříve soustředí na akutní somatické a psychické potíže, poté následuje psychiatrická a psychoterapeutická péče, která je soustředěna na redukci deprese a úzkosti, dále se také zaměřuje na obnovení sebedůvěry

Prevence závislosti na sektě

-nejvíce zasaženou skupinou jsou mladí lidé, jelikož mladí lidé touží po respektu ze strany rodičů a učitelů a požadují, aby se s ním jednalo jako s dospělým

-mládež v období dospívání prochází bouřlivým obdobím a nejvíce náchylná je, když:

- má pocit, že potřebuje nalézt odpovědi na otázky
- má otřesenou sebedůvěru nějakou krizí
- si není jista, jak se má zachovat v neznámé či problematické situaci
- prožívá nestálost ve svých hodnotách a víře

-mnoho lidí, zejména mládeže, netuší, jaké nebezpečí se může skrývat v milých a slušně vypadajících lidech

-nejdůležitějšími složkami prevence jsou stát, instituce a specialisté, média, škola nebo také rodina, přátelé a sám jedinec

-preventivní opatření je jedním z cílů školy, která by měla v rámci primární prevence zajistit žákům smysluplné využití volného času, zprostředkovávat dostatek informací o sektách, prověřovat mimoškolní aktivity a vytvořit odborné pracoviště zaměřené na řešení problémů

Možnosti učitele VčZ

-škola, a tedy učitel by měl vytvářet primární prevenci v oblasti náboženských sekt, jelikož si žáci na základní škole neuvědomují rizika vstupu do sekty, tudíž je to pro ně nebezpečné

-učitel by měl vytvořit zajímavé hodiny k tématu náboženských sekt, které žáky budou bavit, takže by hodiny měly být různorodé a zábavné

-pomocí diskuze od žáků zjistit důležité informace, například:

- *Vědí žáci, co je náboženská sekta?*
- *Přišli do styku s náboráři náboženské sekty?*
- *Uvědomují si žáci riziko členství v náboženské sektě?*
- *Vědí žáci, kam se obrátit v případě ohrožení sektou?*

-v hodinách mohou pomoci reálné příběhy, na kterých si žáci společně s učitelem ukážou, jaká úskalí mohou nastat a co se s člověkem může stát po vstupu do sekty